

U BOLETIN PÉEKBALO'OB TU PÉETLU'UMIL MAYAB TU WI'INALI' ENERO 2025

U
Pékbal
Waye'

MÁAXO'ONI'

8 capítulos ku káajsik jump'éeel tsikbal unaj u chukpesa'al tumen u kajnáalilo'ob k kaajal.

AJ PAAK'ALO'OB TI MAAYA WAY PETENE'.

Tu k'iinilo'ob 14 ti' u wi'inalil diciembre tu ja'ab máano' u péekbal waye' tu beetaj jump'éeel múuch' táambal tu k'abajtaj "Aj paak'alo'ob maaya t'aan tu petenil Yucatán 2024". Ichil le evento betchaja' presentarta'ab jump'éeel noj meyaj ts'ook u máan k'iin káajak u beeta'al, jump'éeel videoserie ku k'aaba'tik Máaxo'oni', ichil le video serie'a yaan 8 capítulos ma tu máan 9 minutos ti lalaj jump'éeel, tu'ux ku tsikbal jejeláas máako'ob ku meyajob tu yóolal le t'aano' ti bix u paktiko'ob maaya kaaj: kuxa'an, bixo'ob walkila', tu'ux ts'o'oko'ob, ba'ax ku beetiko'ob, yéetel u láak ti ba'axo'ob jach uts ku ka'ansik to'on way tu péetlu'umil mayabe', je bix tu'ux tan k bin yeetel ba'ax ku taal tu paachil k'iin yóolal le maayao. Le ken béeyake' jóok'es u súutukil ka much cha'antej, ku béeytal ichil k [página web www.waye.red](http://www.waye.red) wáa ti k kanáal ti [YouTube](https://www.youtube.com).

U láak' punto meyajchaj yéetel le aj pak'alo'obo' leti'e u cha'antiko'ob a jujump'éeel capítulo ti le viideo serie ichil cada jats wáa cada equipo. Te'ela' jóok' jejeláas tuukul tsikbalta'ab tu táan u maasilo'ob, je bix: tumben propuestas ti'al k mu'uk'a'ankúunsik k identidad, máaxo'oni', ba'ax k'a'anan k beetik, bix je'el u béeytal u káaschaja, máaxo'ob yéetel k'a'anan u káajal.

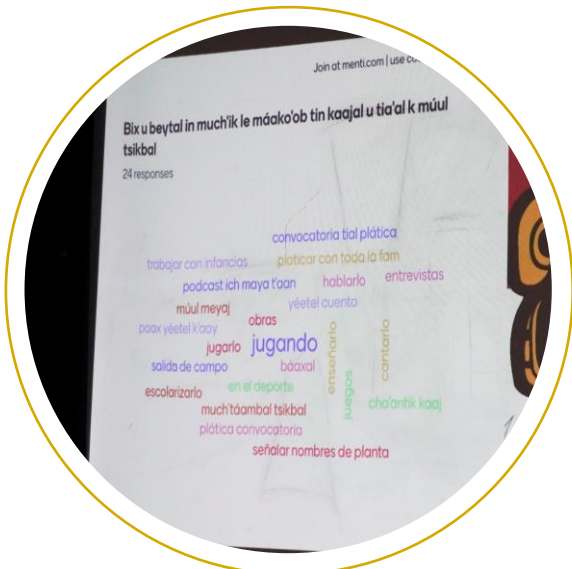
"Máaxo'oni'" ichil u jóok'esik ma'alo' tsikbalo'obe' ku ye'esik xan to'on u jejeláasil bix u kuxtal maaya kaaj yéetel u kajnáalilo'ob, bey xan tuukulo'ob ma suuka'an u tsikbalta'ali' tumen yaan u jeel tsikbalo'ob pixik u jaajil ti bix juntúul maaya yéetel u noj ba'alil u t'aan bey xan ti bix u yoksik su'lakil ichil u tuukul wínik chen yóolal tu'uxili', bix u t'aan, yéetel bix u kuxtal tu kaajal. Tu láakal le máaxo'ob táabsa'an ichil le video seriea' ku tsikbaltiko'ob bix u paktiko'ob u kuxkínta'al maaya ichil u kaajilo'ob u péetlu'umil Yucatán. Jóok'es u súutukil ka cha'ante.

MÚUL MEYAJO'OB

Ichil le puntos jóok'esa'ab ti'al le noj múuch meyaj ti le k'iino ti beetchaj jejeelas actividades tu'ux takpaj tu láakal le máaxo'on yanchajo'on ti'al le múuch meyaj. Tu láakal le je'ela beeta'ab u ti'al u na'atpajal bix jump'éeel múuch meyaj, múul xímbal, múul kaambal ichilo'on, ichil k kaajal, k láako'ob, yéetel le ba'ax yaan ti' cada juntúule, beey xan ti ba'ax ku béeytal u páajtal u yáantaj, u tukulile' ti'al k múul áantikakbáaj ti le meyaj ti'al k mu'uk'a'ankúunsik k maaya t'aan.

U muuk'
jump'éeel kaaje'
u yaantal ti' u
páajtalil u
beetik múul
meyajo'ob.

FIRMA TI HERMANAMIENTO

Tu ts'ook le noj múuch' meyaj yanchaj ti le k'iino, le aj paak'alo'obo tu firmarto'ob jump'éeel hermanamiento, u tuukulile' ti'al u yantal junmúuch' láak'inajil ti' u petenil Yucatan ku k'áabatik "U Aj Paak'alo'ob Maaya t'aan ichil Kaaj" tu'ux yan u táakbesikubaj aj tuukulo'ob yéetel le u múuch' meyaj U Péekbal Waye'; ti'al múuch' táambalo'ob virtuales waa presenciales yéetel le kaajo'ob tu núuko'ob je u béeytal u táakpajlo'ob ichil le hermanamiento.

U noj tuukulil le múuch'o'oba' ti'al ka béeyak le máaxo'ob ku táakpajlo'obo', u múul tukultiko'ob, u múul kaambalo'ob yéetel ti'al u múul xíimbalo'ob ti jump'éelili' noj bej waa noj tuukul, ti u mu'uk'a'ankúunsa'al wáa u jóok'esa'al taanil maaya t'aan ich k taanaj, ich k kaajal, yeetel k láak'o'ob, k paalal, yéetel je máax u k'áate'. Ichil tune' ti ken xak'alta'ak ba'alo'ob je'el u béeytal u kaajal u meyajta'al ich kaaje ti'al ma u seen xáantale' k ts'áak u múuk k t'aan.

U láak ba'ax yaan u yantal ti'al ka jóok'ok le noj tuukulo' ka yanak 8 jump'éeelal tsikbal yéetel le máaxo'ob ku táakpajlo'ob ichil le kaajo'obo', ichil kada jump'éeel tsikbale' yaan u k'aabéetkúunsa'al jump'éeel capítulo ti le le video serie Máaxo'oni'.

U TÁAKPAJAL PÉEKBAL

Ichil úuchak u presentarta'a le plataformas Mapa yéetel Datos Ndiya plataformas tu'ux ku béeytal u meyaj tech ti'al a wilik estadísticas ti le maaya kaajóobo' ti u lu'umilo'ob Campeche, Oaxaca, Quintana Roo yéetel Yucatán.

Ichil le múuch meyaja' ti táakpaj k láak Gladys Lucely Uc Flores como representai ti u péekbal waye' tu'ux tu chíimpoltaj le meyajo'oba yan u jach k'aanantal ti le activistaso'ob ti maayao ti'al u jóok'esiko'ob información sistematizada ti'al u seguertik u luchao' tu yóolal le maaya kaajo'obo'.

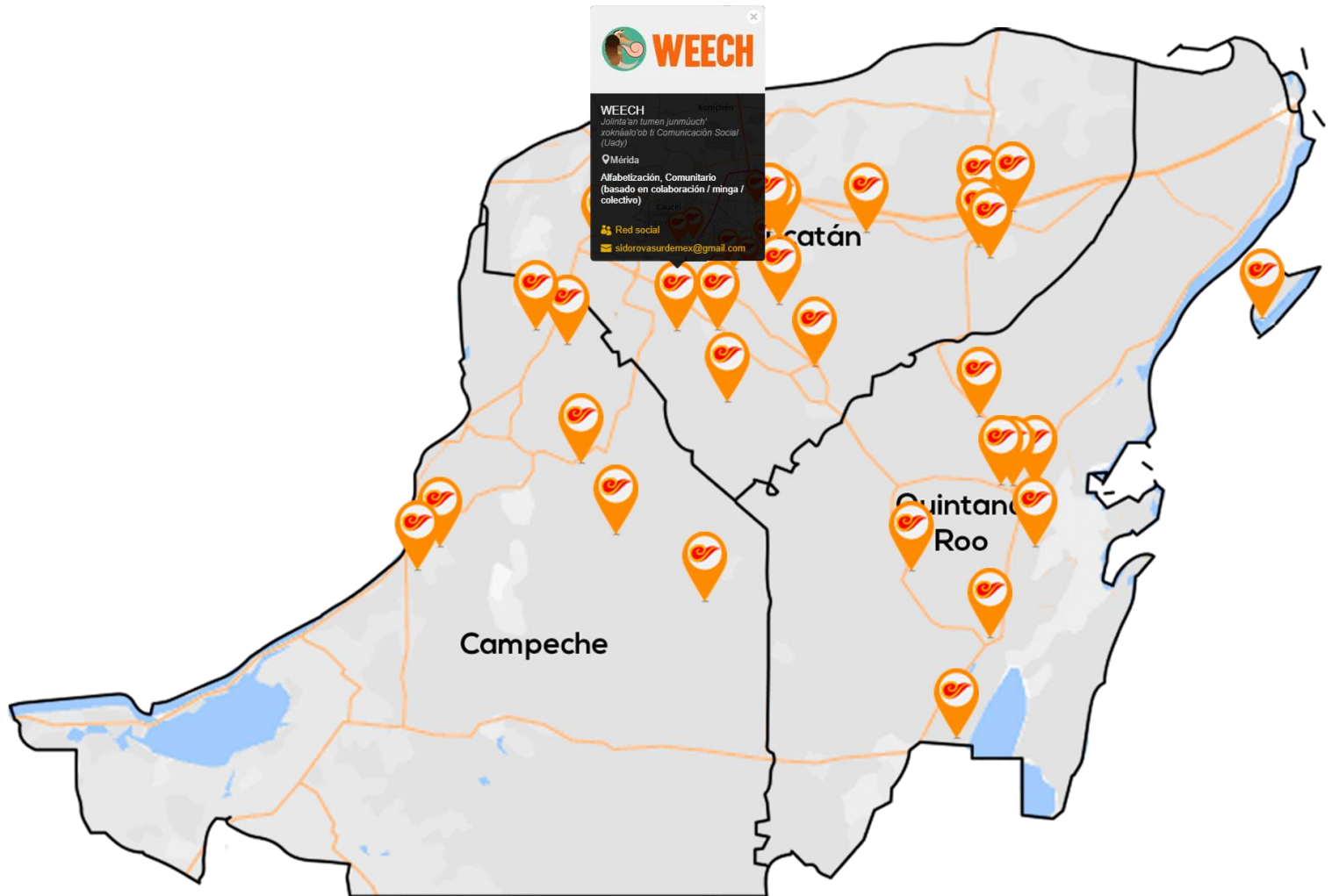
KI'IMAK ÓOLALO'OB

U PÉEKBAL WAYE' ku ki'imak óoltik ARNALDO EFRAIN EK TUZ tu kaajil Chichimila, le 07 ti' Enero tu k'iimbesaj u k'iin u k'aaba', ti' MARIA LETICIA MAY UC tu kaajil Mayapán, le 10 ti' Enero tu k'iimbesaj u k'iin u k'aaba', ti' JAMES SARAO tu chan kaajil Mococha, le 10 ti' Enero tu k'iimbesaj u k'iin u k'aaba', ti' YAMILI NIDELVIA CHAN DZUL tu kaajil Sanahcat, le 14 ti' Enero, tu k'iimbesaj u k'iin u k'aaba', ti' FELIPE KUYOC ARCEO tu kaajil Xcohuo, le 21 ti' Enero tu k'iimbesaj u k'iin u k'aaba'. Yéetel ti Yuum FELICIANO SÁNCHEZ CHAN tu kaajil Xaya, Tekax, le 24 ti' Enero tu k'iimbesaj u k'iin u k'aaba'.

MAPA DE ACTIVISMO LINGÜÍSTICO.

Táan u líik'il jump'éeel mapa tu'ux ku chíkpajal tuláakal le meyajo'ob
 táan u taal u beeta'al yóolal maaya t'aan wáa ku táakbesiko'ob maaya
 ichil u meyajo'ob, bey xan le ku káajal u meyajta'al way Mayabe'.
 Le kúuchila' ti yaan tu página web U Péekbal waye' wave.red/mapa

¡Táakbesabáaj!

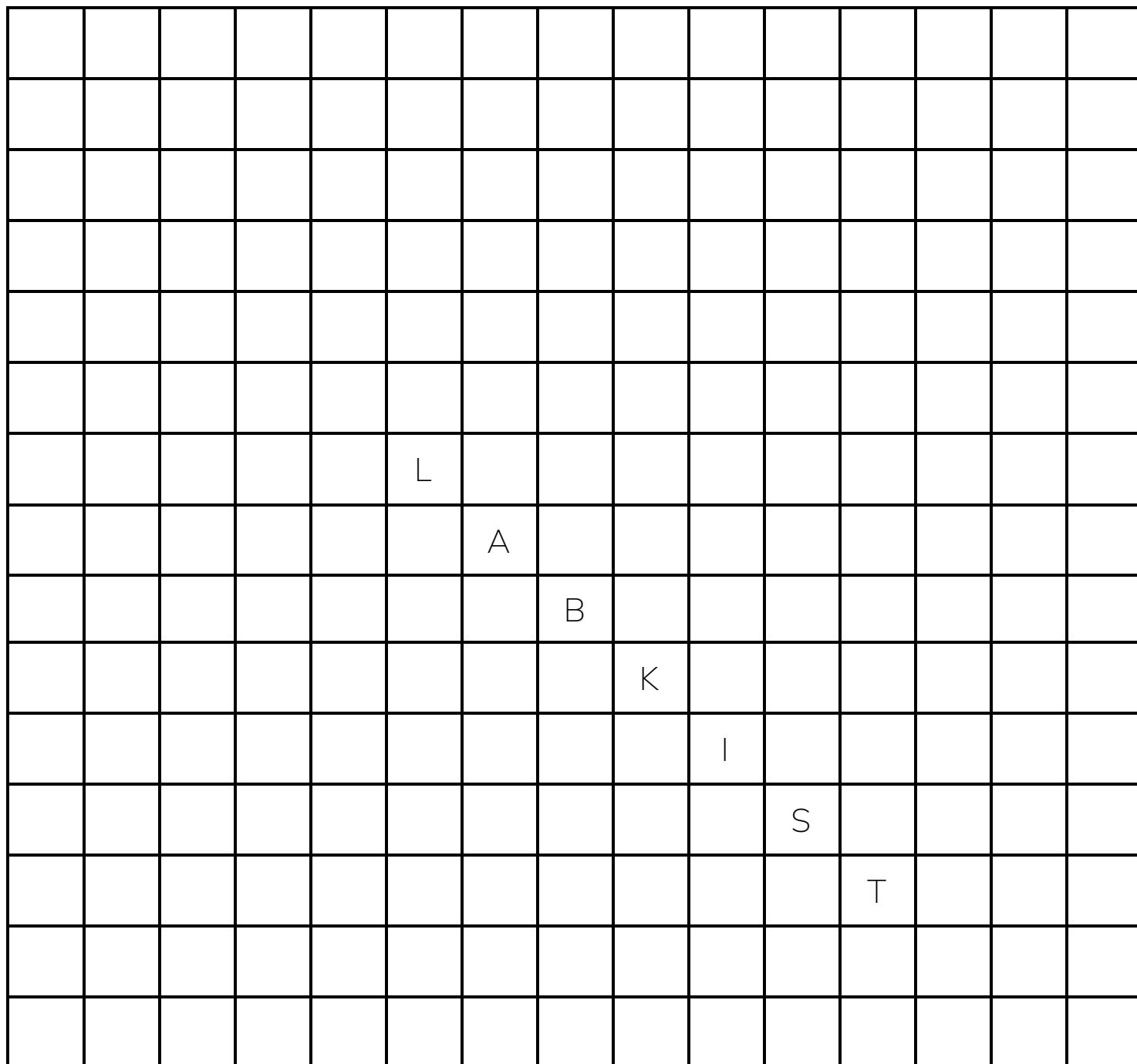
U Péekbal Waye', ku kaxantik yéetel ku
 ts'aik u chíikulil tia'al k k'ajóoltik k meyaj, k
 múul kaambal, lik'esik k óol yéetel k
 láak'intikbáaj.

Kux teeche, yaan wa ba'ax ka beetik yóo'lal
 maaya t'aan yéetel a k'áat wáa a
 táakbesabái'.

Escanerart le QRa' wáa ts'áank'abt wave
 tia'al ka béeyak a táakbeskabaj.

NÁAYSAJ ÓOL

Beet u volar a imaginación ti'al a ts'ooksik le xa'ak'an t'aano'oba'.

1. _____ TSIKBAL _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

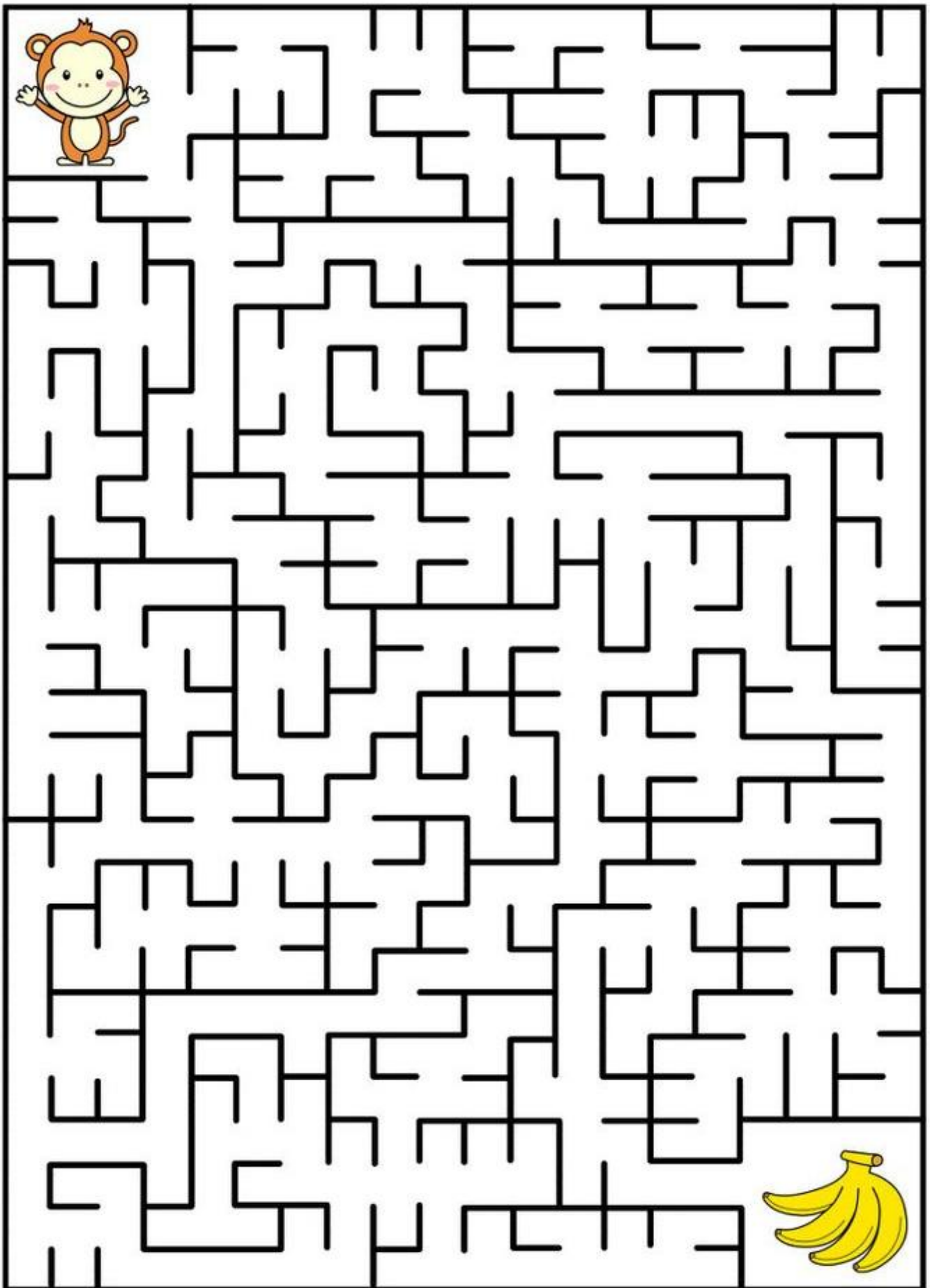
8. _____

9. _____

10. _____

LABERINTO

Áant le chan mono'o ti'al ka séebchajak u k'uchuj yiknal u yo'och ja'aso'.

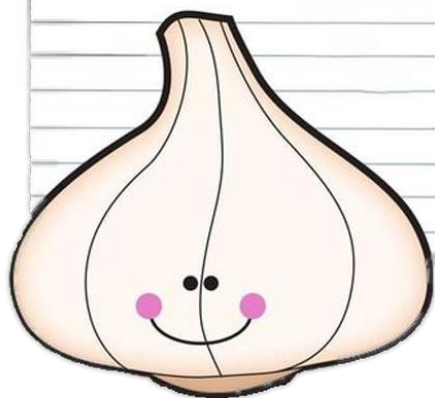

K'alk'alak t'aano'ob.

Kin tukultik jumpéel tuukul,
tuukul ma jach tukulta'ani'
chen u yoochel le tukul kin tukultik yaan tin tukulo'.
Yaan tin tuukul u yoochel jump'éel tukul kin tukultik,
kin tukultik jumpéel tuukul.
tuukul ma jach tukulta'ani',

Na'ato'ob

Yaan u chíim ba'ale' ma peek'i.
Yaan u pool ba'ale' ma'atech u tuukul.
Yaan u koj ba'ale' ma'atech u chi'iba'.

U BOLETÍN PÉEKBALO'OB.

Wa a k'áat a k'áam u boletín U Péekbal Waye' ichil láalaj wi'inale', xeen tu pagina web wáa ts'áank'abt waye' ka u bisech tu'ux je'el u béeytal a ts'íbtikabae', chen k'a'anan to'on jump'éeel a correo yéetel a k'aaba'.

Ma'atan k t'i'it'besik a datos personales, chen yaan u meyaj to'on tia'al k múuch' meyaj ta wéetel.

Ba'ax le Redo'

Le je'ela, jump'éeel kúuchil tu'ux kun múuch'ul, ku núupul yeetel kun mu'uk'a'antal meyajob tu yóo'lal maaya t'aan.

Ba'ax u biilal

Ti'al u k'i'itbesa'al yéetel u ye'esa'al u yich meyaj, tuukul, k'áat chi'ob tu yóo'lal maaya t'aan.

Bix kun Meyaj

Ti'al u k'i'itbesaj láalaj wi'inal u yich le ba'axo'ob táan u yúuchul jejeláas tu'uxo'ob.

Ba'ax ku ts'aik.

Láak'inaj ti' láalaj meyaj, chíikulo'ob ti'al ka béeyak, ti'al u mu'uk'aantal, beey xan, nu'ukul wa chíikulo'ob tu'al u yajsa'al u yóol kaaj, je'ex videos, audios, materiales impresos, siibalo'ob, kaansajilo'ob, tsikbalo'ob ti'al u mu'uk'antal k óol tu yóo'lal k maayail.

Bix je'el in péeksik u yóol in kaajale'

Bey jump'éeelili'on ichil le REDo' yan k jo'olintik jéejelas náaysajóolilo'ob ti Redes Sociales, yéetel ichil jéejelas kaajilo'ob, tu'ux je'el u páajtal a táakpajal yéetel a múuch' meyaj.

